

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ МУЗИКА ЗА VI КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *музика* в VI клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани със спецификата на музикалното изкуство във всичките му разнообразни прояви и с изграждането на музикалноизпълнителски, музикалноаналитични, когнитивни, социални, творчески и други компетентности у ученика, в контекста на задължителните ключови компетентности за учене през целия живот съобразно Европейската референтна рамка.

В музикалнообразователния процес по музика в VI клас се създават условия за по-нататъшно развитие на музикалните способности като съществен фактор за пълноценно общуване с музиката и успешно реализиране на музикалните дейности. В хода на учебната работа се развиват уменията за работа в екип, съобразяване с мнението на другите, стимулират се креативно поведение и интерес към начините за търсене, съхранение и разпространение на музикална информация.

Акцентът се поставя върху знания за българския фолклор и българското професионално музикално творчество след Освобождението, знания за музикалните форми, жанрове и принципи на формообразуване, както и умения за разпознаване, сравняване и интегрирането им в другите области на образователния процес.

Посочените в учебната програма теми за нови знания не бива да се обвързват с ред и последователност на урочната единица, а да бъдат въвеждани във всеки от часовете чрез подходящ художествен музикален материал.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Музикална практика: музициране, възприемане на музика	<ul style="list-style-type: none"> • Пее най-малко четири песни по избор от училищния репертоар и ги интерпретира според възможностите си. • Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. • Изпълнява по запис музика от училищния и/или извънучилищния репертоар. • Импровизира съпровод върху песни и/или инструментален откъс. • Пее по слух според възможностите си две теми от изучавани музикални произведения и ги свързва със съответната творба и автор. • Разпознава по характерна музика три танца и танцува според възможностите и желанията си най-малко два от тях.
Музика и съвременни информационни технологии	<ul style="list-style-type: none"> • Познава съвременни комуникационни канали за реализация на музикална продукция в публичната сфера. • Използва основни начини за търсене, събиране, съхранение, обработка и разпространение на музикална информация.
Елементи на музикалната изразност	<ul style="list-style-type: none"> • Коментира ролята на изразните средства в музика от различни жанрове и стилове. • Разпознава по звучност и състав различни оркестри, определя принадлежност на музикални инструменти към установените в практиката видове и групи. • Разпознава характерни метрични явления – безмензурност. • Разпознава метрума на музика в 11/8, 13/8 в песни и инструментални мелодии от училищния репертоар. • Разпознава по слух ритмични групи, включващи нотни стойности до осмина, и ги свързва с графични символи.
Музикални жанрове и форми	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни формообразуващи принципи в музиката и ги открива в изучавани музикални форми и творби от училищния репертоар. • Знае особеностите на различни жанрове, изброява техни типични белези и коментира функцията им в миналото и днес.
Музика, култура, общество	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава музика и коментира обреди от различни фолклорни области в България, включително от своя регион – Шопско, Северна България, Добруджа. • Изброява имена на български композитори класици, като ги свързва с по едно тяхно произведение. • Познава музика на други народи и етноси, като открива сходства и различия. • Познава и коментира практики, форми, популярни понятия и термини, свързани с традиционното и съвременното функциониране на музиката. • Посочва имената на трима музиканти или музикални формации от различни жанрове и стилове и ги свързва с типични произведения.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Тема: ПЕЕНЕ НА ПЕСНИ</p> <p>1.1. Пеене на авторски песни от училищния репертоар</p> <p>1.2. Пеене на народни песни от училищния репертоар</p> <p>1.3. Пеене на предпочитани песни от училищния и/или извънучилищния репертоар</p> <p>1.4. Пеене на две теми от изучавани музикални произведения.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Знае четири песни от училищния репертоар – авторски и народни.• Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар.• Изпълнява две теми от изучавани музикални произведения и ги свързва със съответната творба и автор.• Пресъздава характера на песента при изпълнение.• Синхронизира изпълнението си със съпровода и общата звучност и реагира на указанията и диригентските жестове на учителя.	
<p>2. Тема: СЛУШАНЕ НА МУЗИКА</p>	<ul style="list-style-type: none">• Умее да слуша музика с определени задачи.• Проследява изразните средства в подходящи музикални творби, коментира ролята им и ги използва като слухова опора при разпознаване.• Проследява принципите на формообразуване и ги открива в подходяща музика.• Разпознава по характерна мелодия най-малко четири откъса от репертоара за слушане.• Разпознава по характерна музика най-малко четири характерни танца.	

<p>3. Тема: ЕЛЕМЕНТИ НА МУЗИКАЛНАТА ИЗРАЗНОСТ</p> <p>3.1. Музикални изразни средства – ритъм, мелодия, темпо, тембър, метрум, динамика</p> <p>3.2. Метроритмичното разнообразие на българския фолклор</p> <p>3.3. Групи музикални инструменти – струнни, духови, ударни и клавишни</p> <p>3.4. Инструментални състави – камерни и големи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява ролята на изразните средства в слушана или изпълнявана музика. • Използва изразните средства като ориентир при разпознаването на инструментална творба. • Изпълнява правилно 11/8, 13/8 в музикални примери. • Открива липсата на метрична пулсация. • Разпознава по тембър и на външен вид старинни и съвременни електронни/електрически музикални инструменти: клавесин, китара електрическа китара, синтезатор. • Разпознава конфигурацията на изпълнителските състави в различни практики. • Различава по състав и тембър изучаваните инструментални състави. • Разграничава по слух ритмичните фигури - триола и синкоп, и ги свързва с графично изображение. • Изпълнява по слух и по графичен запис изучаваните ритмични групи. 	<p>метроритъм камерен оркестър дуо трио квартет рок група биг бенд синкоп триола</p>
<p>4. Тема: МУЗИКАЛНИ ФОРМИ И ЖАНРОВЕ</p> <p>4.1. Повторение и контраст, вариране</p> <p>4.2. Музикални форми</p> <p>4.3. Музикални жанрове</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива действието на формообразуващите принципи във вариационна, рондо и сложна триделна форма. • Отразява музикалните форми със свои графични символи. • Познава характерни белези на музикалните жанрове. • Коментира мястото на музикалните жанрове в миналото и днес. 	<p>вариационна форма рондо форма сложна триделна форма повторение и контраст вариране песен менует гавот танго самба полонез мазурка валс</p>

<p>5. Тема: БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА</p> <p>5.1. Музикално-фолклорни области: граници, песни, инструменти, обреди, изпълнители, танци Шопско, Северна България, Добруджа</p> <p>5.2. Фолклорна музика и обредност Ладуване, Пеперуда, Герман</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Различава по основни типични белези музикалния фолклор от изброените области. • Идентифицира типични музикално-фолклорни примери. • Изразява свои предпочитания към музика от различни региони и аргументира избора си. • Разграничава право хоро, пайдушко хоро, ръченица и дайчово хоро, ганкино хоро, копаница, еленино хоро в подходящи примери. • Обяснява смисъла, значението и спецификата на основни фолклорни обреди от календарния цикъл. • Знае наричания и народни песни, свързани с изучаваните обреди. 	<p>традиционен фолклор исо</p>
<p>6. Тема: МУЗИКА И ОБЩЕСТВО</p> <p>6.1. Български композитори класици</p> <p>6.2. Популярна музика и популярна култура</p> <p>6.3. Музиката и съвременните медии</p> <p>6.4. Автор, изпълнител, публика</p> <p>6.5. Фолклорната музика в модерната и глобалната епоха</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва българските композитори класици с изучавано в клас произведение. • Разпознава поне три от тях. • Обяснява смисъла на понятието „класика“. • Категоризира по основни белези популярната култура и музика у нас. • Посочва имената на поне четирима представители на българската популярна музика и ги свързва с тяхна репертоарна песен. • Коментира мястото на музиката в предавания и програми на електронните медии. • Предлага подходяща музика за различни медийни форми. • Свързва три имена на композитори на песни и инструментални произведения от училищния репертоар. • Обяснява значението на понятията обработка, кавърверсия, интерпретация. • Познава песни, танци и празници на други етноси в България. • Открива сходства и различия в различни фолклорни традиции. • Разпознава върху основата на училищния и извънучилищния репертоар фолклорна музика от балкански и европейски страни. • Свързва две обработени песни с композитор и изпълнител. • Описва специфичните отношения между творец и изпълнител във фолклора, в професионалната музика и в любителската практика. 	<p>интерпретация</p> <p>медия саундтрак</p> <p>обработка кавърверсия</p>

<p>7. Тема: МУЗИКА, ДВИЖЕНИЕ, ТАНЦ 7.1. Художествена музика и танци – дайчово хоро, танго, полка, мазурка, менует, гавот</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Открива танците в творчеството на композиторите. • Възпроизвежда основните танцови движения на дайчово хоро и танго. • Подбира подходяща музика за изпълнение на танц. • Различава основни танцови елементи на фолклорния, салонния и модерния танц. 	сцена
<p>8. Тема: МУЗИКА И СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ 8.1. Програми за аранжиране на мелодия 8.2. Запис на музика 8.3. Търсене на музика - аудио и видео в интернет пространството</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните възможности на програмата за аранжиране на мелодия. • Избира различни инструменти и темпо при възпроизвеждане на въведена мелодия като нотен текст. • Различава компютърни и акустични музикални инструменти – звуци. • Извършва запис на музика. 	звукозапис звуконосител аудио и видео формати

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в VI клас - 68 часа

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	35%
За упражнения	30%
За преговор	10%
За обобщение	5%
За наблюдение в извънучилищна обучаваща среда а) наблюдение в изнесена музикално-творческа среда: - <i>посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция</i> б) наблюдение на жива звукова среда: - <i>екскурзия сред природата</i>	15%
За контрол и оценка (за входно и изходно ниво)	5%

СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)	60%
Оценки от контролни и от класни работи	15%
Оценки от други участия (работа в час, изпълнение на домашни работи, на лабораторни упражнения, работа по проекти и др.)	25%

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Спецификата на музикалнообразователния процес създава условия за придобиване на ключовите компетентности:

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	<ul style="list-style-type: none"> ✓ търсене на понятия за определяне характера на музикалното произведение; ✓ описване на звукови картини; ✓ обсъждане на текстове на песни; ✓ обогатяване речника на учениците.
Умения за общуване на чужди езици	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на понятия на чужд език от музиката в практически музикални дейности; ✓ четене на текстове на песни на чужди езици; ✓ обогатяване речника на учениците, свързан с чуждия език.
Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	<ul style="list-style-type: none"> ✓ прилагане на математически модели и закономерности при осмислянето на по-важните елементи на музикалната изразност – изразни средства; ✓ прилагане на графични модели и закономерности при онагледяването на музикални форми и жанрове; ✓ участие в музикални дейности във връзка със звукоизобразителната същност на музиката, теми, посветени на различни (природни обекти и явления, сезони, животни, планини, реки и др.);
Дигитална компетентност	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на дигитална звуковъзпроизвеждаща техника и съвременни музикални инструменти в обучението по музика; ✓ търсене, събиране, обработване на информация, в т.ч. и музикална, използвайки съвременните информационни технологии и интернет ресурси; ✓ използване софтуер за запис и възпроизвеждане на музика.

Умения за учене	<ul style="list-style-type: none"> ✓ следване на указания за музикално-изпълнителска дейност; ✓ планиране на собствената дейност в групово музициране; ✓ сравняване на различни музикални произведения, обобщаване, групиране по определен признак; ✓ самостоятелно събиране и използване на информация при поставени задачи в дейности в изнесена обучаваща среда – звуците в природата; ✓ посещение на репетиция на музикална формация (хор, оркестър, вокално-инструментален ансамбъл) в културна институция.
Социални и граждански компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ✓ формулиране на мнение при изпълнение и възприемане на музиката чрез знания за българския фолклор и българското професионално музикално творчество след Освобождението, като се прави разлика между народно творчество и възрожденско музициране (напр. чрез песента на Добри Чинтулов „Къде си вярна ти любов народна“); ✓ участие в обсъждането на различни музикални произведения; ✓ участие в групова учебна дейност, свързана с изява на толерантност към различните мнения и предпочитания, толерантност към различните възможности на съучениците, търпимост, уважение и подкрепа в процеса на груповото музициране; ✓ участие в екипи за работа по учебни проекти по музика с интердисциплинарен характер.
Инициативност и предприемчивост	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в музикални изяви, свързани с календарните празници, отбелязвани в класната стая и в училището: коледни, новогодишни, пролетни празници, патронен празник на училището, завършване на учебната година и др.; ✓ проява на толерантност към други мнения и интерпретации.
Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изразяване на емоционалното преживяване при изпълнението на песни, при слушането на музика и общуването с българския музикален и танцов фолклор; ✓ подбиране на музика за отбелязването на български празници, свързани с обредния календар (Коледа, сурвакари, кукери, лазарки), класови и общоучилищни празници; ✓ наблюдаване на музикалнотворческа среда чрез посещение на репетиция на вокална формация (вокална група, детски хор и др.), посещение на репетиция на инструментална формация.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слушане и изпълнение на музикални произведения, свързани с адекватното поведение на човека в природата, на улицата, у дома и на обществени места за опазване на човешкото здраве, оценяване значението на природосъобразния начин на живот; ✓ наблюдения на жива звукова среда при посещение на зоопарк, градски парк и др.

Интегративните връзки между музиката и останалите учебни предмети се осъществяват чрез общи проблеми, теми и понятия, работа по проекти, упражнения в компютърен кабинет. Интеграцията с останалите изкуства и с другите предмети, чрез които се придобиват ключови компетентности, съдейства за изграждане на цялостна и единна представа за света и разкриване на общи закономерности в историческото и съвременното развитие.